

5. Intervali pouzdanosti

TEME

1.	Intervali pouzdanosti za aritmetičku sredinu
2.	Intervali pouzdanosti za proporciju

Intervali pouzdanosti

Intervali pouzdanosti dio su inferencijalne statistike, odnosno područja statističkih procjena (ne statističkih testova!). Pomoću intervala pouzdanosti za neki statistički pokazatelj procjenjujemo (uz određeni rizik) u kojem se intervalu vrijednosti nalazi određeni parametar populacije.

5.1. Intervali pouzdanosti za aritmetičku sredinu

Radimo na primjerima u datoteci pod nazivom:
05_intervali_pouzdanosti.sav

JASP nema posebnu proceduru za određivanje intervala pouzdanosti za aritmetičku sredinu, iako je ta opcija uključena u neke testove (npr. u t-testu možemo dobiti intervale pouzdanosti za aritmetičke sredine pojedinih grupa, ali ne za ukupnu aritmetičku sredinu pojedine varijable).

No, interval pouzdanosti možemo odrediti sami uz kratki "ručni račun" na temelju **standardne pogreške aritmetičke sredine** koju pomnožimo s odgovarajućom **z-vrijednošću** za odabranu razinu rizika/pouzdanosti.

Zadatak: Odredite 95%-tni interval pouzdanosti za aritmetičku sredinu varijable INDETNO1 u populaciji i interpretirajte ga.

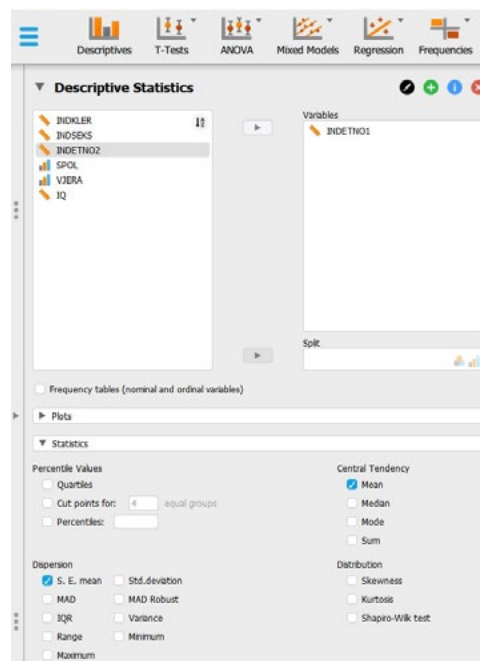
Aritmetičku sredinu uzroka varijable INDETNO1, kao i njezinu standardnu pogrešku, možemo dobiti putem modula *Descriptives*.

Prebacimo varijablu INDETNO1 u okvir *Variables*.

Odaberemo:

- pod Central Tendency: Mean
- pod Dispersion: S. E. mean

Da bismo odredili interval pouzdanosti oko aritmetičke sredine neke varijable u populaciji, potrebno je pomnožiti iznos standardne pogreške aritmetičke sredine (S. E. Mean) te varijable s odgovarajućom z-vrijednošću za odabranu razinu rizika / pouzdanosti. Potom je dobivenu vrijednost potrebno oduzeti od iznosa aritmetičke sredine uzorka (time dobivamo donju granicu intervala pouzdanosti) i dodati na iznos aritmetičke sredine uzorka (time dobivamo gornju granicu intervala pouzdanosti).

Najčešće korištene razine rizika / pouzdanosti i njihove odgovarajuće z-vrijednosti:

Razina rizika	Razina pouzdanosti	z-vrijednost
10%	90%	1,65
5%	95%	1,96
2%	98%	2,33
1%	99%	2,58

Descriptive Statistics

INDETNO1	
Valid	140
Missing	0
Mean	42.293
Std. Deviation	8.675

U našem primjeru, na temelju dobivenih rezultata potrebno je učiniti sljedeće:

1. Pomnožiti iznos standardne pogreške aritmetičke sredine sa z-vrijednošću 1,96 (jer nam je u zadatku zadano da treba konstruirati 95%-tni interval pouzdanosti):
 $0,733 * 1,96 = 1,437$ (zaokružite na barem tri decimale)
2. Dobivenu vrijednosti oduzeti i dodati iznosu aritmetičke sredine uzorka:
 donja granica: $42,293 - 1,437 = 40,86$
 (zaokružite na dvije decimale)
 gornja granica: $42,293 + 1,437 = 43,73$
 (zaokružite na dvije decimale)
3. Zapisati dobiveni interval pouzdanosti:
 $CI_{.95} = (40,86 < \mu < 43,73)$

Rješenje ovog zadatka:

95%-tni interval pouzdanosti za aritmetičku sredinu varijable INDETNO1 u populaciji:

$$CI_{.95} = (40,86 < \mu < 43,73)$$

Interpretacija:

95%-tni interval pouzdanosti za aritmetičku sredinu varijable INDETNO1 u populaciji je od 40,86 do 43,73 (ako znamo mjernu jedinicu varijable ovdje ju je potrebno navesti).

ILI:

Procjenjujemo uz 95% pouzdanosti da se aritmetička sredina varijable INDETNO1 u populaciji nalazi u intervalu između vrijednosti 40,86 i 43,73 (navesti mjernu jedinicu varijable).

ILI:

Vjerojatnost da se aritmetička sredina varijable INDETNO1 u populaciji nalazi u intervalu od 40,86 do 43,73 (navesti mjernu jedinicu varijable) iznosi 0,95.

ILI

... (moguće su i druge valjane formulacije)

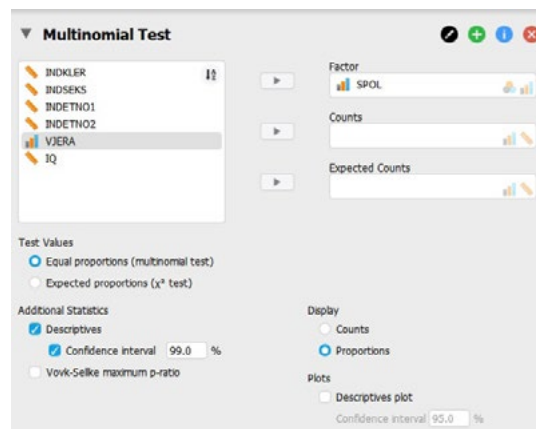
5.2. Intervali pouzdanosti za proporciju

Radimo na primjerima u datoteci pod nazivom: 05_intervali_pouzdanosti.sav

Određivanje intervala pouzdanosti za proporciju kategorije neke nominalne varijable u populaciji može se odrediti putem procedure (*Classical*) *Multinomial Tests* u modulu *Frequencies*.

Zadatak: Odredite 99%-tni interval pouzdanosti za proporciju 'ženski spol' u populaciji.

Prebacimo varijablu SPOL u okvir *Factor*.

Odaberemo:

- pod *Additional Statistics: Descriptives* i *Confidence interval* (namjestiti razinu pouzdanosti prema zadatku)
- pod *Display: Proportions*

Ono što nam treba u ispisu rezultata nalazi se u tablici *Descriptives*. Određeni su intervali pouzdanosti za sve kategorije varijable koju smo uključili u analizu, no nama u zadatku treba samo za kategoriju 'ženski spol'.

Descriptives		99% Confidence Interval		
SPOL	Observed	Expected: Multinomial	Lower	Upper
muski	0.443	0.500	0.335	0.555
zenski	0.557	0.500	0.445	0.665

Note. Confidence intervals are based on independent binomial distributions.

proporcija uzorka

donja granica intervala pouzdanosti

gornja granica intervala pouzdanosti

Rješenje ovog zadatka:

99%-tni interval pouzdanosti za proporciju kategorije 'ženski spol' u populaciji:

$$CI_{.99} = (0,445 < \mu < 0,665)$$

Interpretacija:

99%-tni interval pouzdanosti za proporciju kategorije 'ženski spol' u populaciji jest od 0,445 do 0,665.

ILI:

Procjenjujemo uz 99% pouzdanosti da se proporcija kategorije 'ženski spol' u populaciji nalazi u intervalu između 0,445 i 0,665.

ILI:

Vjerojatnost da je udio žena u populaciji koju ovaj uzorak reprezentira između 44,5% i 66,5% iznosi 0,99.

ILI

... (moguće su i druge valjane formulacije, možete interpretirati proporcije ili postotke)

Literatura

— Goss-Sampson, M. A. (2019). *Statistička analiza u JASP programu: vodič za studente* (str. 15).
URL: http://static.jasp-stats.org/Manuals/Statistic%cc%8cka_analiza_u_JASP_programu_v0.10.2.pdf